

Sygn. akt V U 659/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Krupińska

Protokolant: Anna Matwiejuk

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy K. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wcześniejszą emeryturę z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach

na skutek odwołania K. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 9 maja 2012 roku Nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. J. wcześniejszą emeryturę z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach poczynając od 1 stycznia 2013 roku.

II. Orzeka, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

III. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz K. J. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sygn. akt VU 659/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 maja 2012 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) odmówił K. J. prawa do emerytury, argumentując, iż na dzień złożenia wniosku o przyznanie emerytury pozostawał on w stosunku pracy oraz, że na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił jedynie 13 lat i 8 dni pracy w warunkach szczególnych, podczas gdy wymagany okres wynosi 15 lat.

K. J.wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu dochodzonego świadczenia. Przyznał, że nie rozwiązał stosunku pracy, gdyż najpierw chciał otrzymać decyzję organu rentowego o nabyciu prawa do emerytury. Domagał się uwzględnienia jako pracy w warunkach szczególnych pracy świadczonej przez niego w B.(...)w okresie od 2 maja 1975 roku do 31 października 1977 roku i od 16 kwietnia 1986 roku do 8 lipca 1993 roku oraz ponadto okresu pracy od 3 sierpnia 1970 roku do 25 października 1971 roku i od 5 listopada 1973 roku do 2 lutego 1974 roku w (...) Związku Spółdzielni (...)w B..

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 6 lipca 2012 roku oddalił odwołanie. W uzasadnieniu wskazał, że skarżący nie spełniał wszystkich niezbędnych przesłanek wymienionych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze. Co prawda w dacie składania wniosku o przyznaniu emerytury osiągnął on wymagany wiek 60 lat, legitymował się 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym i nie należał do otwartego funduszu emerytalnego ale nie rozwiązał on stosunku pracy.

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca zaskarżając i zarzucając mu nierozpoznanie przez Sąd I instancji istoty sprawy. Podnosił ponadto zarzut sprzeczności ustaleń faktycznych Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że skarżący nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 roku wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych oraz naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia polegające na dokonaniu dowolnej oceny dowodów i orzeczeniu na podstawie niekompletnego materiału dowodowego oraz niedostatecznym wyjaśnieniu sprawy, tj. niezbadaniu okoliczności wykonywania przez niego prac spawacza w B.(...)w okresach od 2 maja 1975 roku do 31 października 1977 roku oraz od 16 kwietnia 1986 roku do 8 lipca 1993 roku oraz w (...)Zakładzie (...)w B.w okresie od 3 sierpnia 1970 roku do 2 lutego 1974 roku. Z uwagi na powyższe K. J.wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w celu ponownego jej rozpoznania, ewentualnie o zmianę wyroku i uwzględnienie co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 4 kwietnia 2013 roku uchylił zaskarżony wyrok Sądu I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Motywem takiego rozstrzygnięcia była zmiana przepisów obowiązujących w dacie orzekania, które umożliwiają obecnie osobom ubiegającym się o wcześniejszą emeryturę pozostawać w stosunku zatrudnienia. Sad Apelacyjny przyznał, że w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji jak i w dacie składania apelacji zaskarżony wyrok odpowiadał prawu, niemniej jednak na skutek zmiany przepisu art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wprowadzonej ustawą z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 roku, poz. 637) od dnia 1 stycznia 2013 roku pracownik ubiegający się o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych może kontynuować zatrudnienie. Sąd Apelacyjny wskazał, iż Sąd I instancji powinien przeprowadzić postępowanie dowodowe celem ustalenia, czy odwołujący spełnia inne niezbędne przesłanki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w tym czy legitymuje się on co najmniej 15 letnim stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W tym celu nakazał Sądowi Okręgowemu przeprowadzenie dowodów zawnioskowanych w apelacji oraz ewentualnie innych zgłoszonych przez stronę w toku rozpoznawania sprawy, jak również tych, które uzna za niezbędne oraz rozstrzygnięcie o kosztach za I i II instancję.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione, dlatego zaskarżona decyzja podlegała zmianie.

Stosownie do aktualnie obowiązującej treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku wynoszącego 60 lat (w odniesieniu do mężczyzn), o ile w dniu wejścia w życie ustawy, tj. na datę 1 stycznia 1999 roku:

1) legitymują się określonym przez ustawodawcę okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym 25 lat w odniesieniu do mężczyzn,

2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku otwartego funduszu emerytalnego za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa,

oraz

3) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat.

Powyższe przesłanki muszą być spełnione łącznie, co oznacza, że brak choćby jednej z nich powoduje bezzasadność roszczenia.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w § 4 stanowi, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat i
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy w wyniku oceny nowych dowodów wydał w dniu 24 września 2013 roku decyzję, w której uznał do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach okres pracy na stanowisku spawacza w (...) Związku Spółdzielni (...) w B. od dnia 17 kwietnia 1971 roku do dnia 25 października 1971 roku i od dnia 5 listopada 1973 roku do dnia 2 lutego 1974 roku. W wyniku tego zaliczenia ustalono, że skarżący legitymuje się okresem składkowym wynoszącym 27 lat 4 miesiące i 26 dni, zaś jego staż pracy w warunkach szczególnych wynosi 13 lat 9 miesięcy i 14 dni, co stanowiło jednakże nadal niewystarczający okres do uzyskania wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Z tych też powodów organ rentowy ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury i jako, że nie została zaskarżona, stała się ostateczna. Organ rentowy nadal nie uznał wnioskodawcy okresu stażu w (...) Zakładzie (...) od dnia 3 sierpnia 1980 roku do dnia poprzedzającego zdanie przez niego egzaminu kwalifikacyjnego w dniu 17 kwietnia 1971 roku oraz okresu zasadniczej służby wojskowej rozpoczętej 26 października 1971 roku i zakończonej 16 października 1973 roku.

Na okoliczność charakteru i warunków pracy odwołującego się w (...)w spornym okresie czasu Sąd przesłuchał w charakterze świadków: J. Ż. i S. M..

J. Ż. pracował razem z odwołującym w (...)od 1978 roku jako starszy majster budowy i jako zastępca kierownika budowy. Był on bezpośrednim zwierzchnikiem wnioskodawcy: przydzielał mu czynności i kontrolował ich wykonanie. Zeznał on, że odwołujący wykonywał w latach 1986-1993 stale i w pełnym wymiarze czasu wyłącznie prace spawalnicze. W zakładzie pracy na budowie nie było ślusarzy, gdyż nie było dla nich zajęcia. Wnioskodawca zajmował się spawaniem elektrycznym i gazowym rurociągów i instalacji.

S. M. pracuje w Kombinacie od sierpnia 1980 roku do chwili obecnej na stanowisku montera-spawacza. Był on współpracownikiem wnioskodawcy. Potwierdził zeznania poprzedniego świadka, co do charakteru pracy skarżącego na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Świadkowie nie potrafili wyjaśnić dlaczego w angażu wnioskodawcy wpisane było stanowisko ślusarza jednak obaj zgodnie twierdzili, że odwołujący wykonywał wyłącznie czynności spawacza.

Wnioskodawca słuchany na rozprawie w charakterze strony zeznał, że przed powołaniem do służby wojskowej został przyjęty na 6-miesięczny staż na stanowisku spawacza w Zakładzie (...), po odbyciu którego została z nim zawarta

umowa o pracę. Bezpośrednio po zakończeniu służby powrócił do pracy na to samo stanowisko. Zakład pracy, w którym był zatrudniony wykonywał zbiorniki do zlewni mleczarni z blach aluminiowych, które należało ze sobą spawać. Zadaniem wnioskodawcy było spawanie rur ciepłowniczych oraz gazowych, montażem tych rur zajmowali się inni pracownicy.

Sąd zważył, że treść akt osobowych skarżącego załączonych do sprawy, pochodzących z okresu zatrudnienia w Zakładzie (...), pokrywała się z jego zeznaniami. Po ukończeniu stażu odwołujący rozpoczął w tym zakładzie pracę na stanowisku spawacza, przerwana przez powołanie do zasadniczej służby wojskowej, po odbyciu której powrócił w dniu 5 listopada 1973 roku na poprzednio zajmowane stanowisko. Umowa o przyjęcie na staż zawarta była na okres 6 miesięcy od dnia 3 sierpnia 1970 roku, zatem zdaniem Sądu Okręgowego za datę zakończenia stażu należy uznać datę 3 lutego 1971 roku, a nie jak twierdził organ rentowy datę przystąpienia przez wnioskodawcę do egzaminu kwalifikacyjnego 16 kwietnia 1971 roku. Na termin zakończenia stażu wskazuje również pismo wnioskodawcy skierowane do Dyrekcji Rady Zakładowej z wnioskiem o przeniesienie go z grupy stażowej do grupy wyższej i akceptacja tego wniosku przez przełożonych (załączone akta osobowe).

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego „pracownikowi, który przerwał świadczenie pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w związku z powołaniem do wojska, a następnie powrócił po zakończeniu służby do tej samej pracy można doliczyć okres odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych. Zaliczenie takie może nastąpić wyjątkowo, gdy pracownikowi temu brakuje stażu pracy do 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych” (por. wyrok SN z 6 kwietnia 2006 roku, sygn. akt III UK 5/06). Również treść wyroków z dnia 6 kwietnia 2006 roku, sygn. II UK 5/06 oraz z dnia 25 lutego 2010, sygn. akt II UK 219/09 wskazuje, że okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS) jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia.

W identycznym tonie wypowiedział się również niedawno Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 23 kwietnia 2013 roku, sygn. 1412/12, twierdząc, że okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu przepisów art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach, ale także okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu §3 i 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze (por. wyrok SN z 17 maja 2012 roku, sygn. akt I UK 399/11).

Podkreślenia wymaga, iż obowiązek pełnienia służby wojskowej związanej z obroną ojczyzny nie może powodować pogorszenia sytuacji pracownika. Nie ma żadnych wątpliwości, że w okresie bezpośrednio poprzedzającym powołanie do wojska skarżący pracował w (...) Zakładzie (...) na stanowisku spawacza, która to praca należała do prac wykonywanych w warunkach szczególnych oraz, że w ustawowym terminie po odbyciu służby wojskowej odwołujący powrócił na to samo stanowisko.

Biorąc po uwagę okres dotychczas uwzględniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na mocy decyzji z dnia 24 września 2013 roku stwierdzić należy, iż wnioskodawcy brakowało jedynie rok 2 miesiące i 14 dni do uzupełnienia wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. Zatem zaliczenie nieuwzględnionego przez organ rentowy okresu pracy na stanowisku spawacza przypadającego pomiędzy 4 lutym 1971 roku, a 16 kwietnia 1971 roku oraz okresu odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej pomiędzy 26 października 1971 roku, a 16 października 1973 roku będzie w pełni wystarczające do osiągnięcia przez skarżącego wymaganego 15 letniego stażu pracy, bez konieczności dalszego badania innych zgłoszonych przez niego okresów pracy.

Przy uwzględnieniu powyższych ustaleń należało zatem stwierdzić, że odwołujący spełnia łącznie wszystkie ustawowe warunki uzasadniające przyznanie mu wcześniejszej emerytury. W związku z powyższym Sąd, zgodnie z treścią art. 477¹⁴ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, uwzględnił odwołanie, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał K. J.

wcześniejszą emeryturę od 1.01.2013r., bowiem od tej daty nie obowiązuje warunek dotyczący rozwiązania stosunku pracy.

Ponadto Sąd uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem ustalenie prawa do emerytury wymagało przeprowadzenia w toku procesu obszernego postępowania dowodowego.

O kosztach zastępstwa procesowego (pkt III) rozstrzygnięto zgodnie z art. 98 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z §12 ust. 2 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002r. Nr 163, poz. 1348).